

ANY IV

NÚM. 130

BARCELONA 20 FEBRER 1891

Voltan que sigües monja
pero jo, ja; resalaa!
mes m' estimo estarme al Grao
cridant: ¡la dolsa taronja!

Còpia fot. de A. Torija.

CRÓNICA

JA han vist ab quina rapidés havém passat lo Carnaval y arivat á la mare Quaresma.

Tot lo del mon es aixís; passen com un somni cosas y més cosas, moren las passións més arreladas; se mustigan las més altas glorias y al mateix temps en neixan d' altrás y en fi, la vida es un arbre colossal que tréu brots nous á mida que li cauben las fullas secas.

Si aquesta idea la tinguessim constantment arrapada al cervell, estich seguríssim que la existencia fora carga més aborrible qu' ara, pero per sort, no 'ns hi capiquém gayre, y ab sanch freda deixém que passin las terribles transformacions de la mare naturalesa.

Més val aixís.

* *

Sembla que s' agita á París la colossal idea d' edificar una torre de ferro d' una altura de 340 metros (40 més que la célebre d' Eiffel) qual grandiosa construcció s' destinará á donar claró á París per medi d' un potentíssim foc elèctrich.

L' arquitecto Bourdais, constructor del Trocadero, es també l' autor d' aquest projecte de torre qu' ell ha batejat ab lo nom de "torre Sol", encare que si ha de il·luminar per medi de l' electricitat més bé estaria si l' anomenés "torre-lluna", pèr lo tint blanch-blavós de aquella llum.

En llóch d' ascensors tindrà un petit ferro-carril elèctrich helicoidal, ó de coral, de dobla vía, una pera baixar y l' altra per pujarhi (per supuesto.)

Lo préu de la construcció é instalació importa, aixís per alt, uns 16 milions de franchs, qual cantitat que en un principi va espantar al Govern francés, al meu entendre podria treurers per medi d' una subscripció popular ó nacional, donat lo patriotisme dels nostres vehíns, y d' aquesta manera tindria la Capital de Fransa un monument que fora l' admiració d' Europa.

Aquí á Espanya no se 'n presentan de projectes aixís, perque tampoch s' apoyarian; molt al contrari, s' declararia una guerra sorda al autor y l' postrarian al ostracisme més terrible.

—Aixó va ferse ab en Peral! dirán alguns enfurismats baladrers de la partida del doctor Cerezo...

Pero, nosaltres podrém contestarlos: —Primer va ferse ab en Monturiol, y aixó que relativament donava més esperansas y no aspirava á cap creu ni á ser diputat. No era una *papa* lo seu Ictini, ni cap Casado del Alissal vá subvencionarlo ab un grapat de mils pessetas, abants al contrari, lo Govern vá oblidarlo y 'ls acreadors, por cobrar, van desfer lo barco-peix á pes-

sas y en pública subasta s' emportaren en cada una d' ellas un bossi de cor del il·lustre figuerench abandonat y perseguit per rancias y ridiculas miras de partit. ¡Havés nascut á Fransa l' insigne inventor catalá!

* *

¿Saben á quant puján en tota la hispana península los gastos electorals, inclés los *derrotaments* en téchs, cigarros, urnas de... *camelo*, vots de á duro y café y copa, pagat per candidats que forsosament volían sortir?

Douchs sospirin y glateixin: á 31.520.200 pessetas, important los de Madrit sol 879.880, y las de Barcelona y son radi casi surten á pesseta per habitant.

Total per aumentar lo número de pares de la *patria* (vulgo estómach) que á la salut del poble manso s' fumarán bonas brevas, y després en la Casa madrilenya dels lleóns (lo Congrès) tots farán una familia... quan se tracti de anar á celebrar algún *aconteixement* á Fornos.

DOCTOR GERONI.

Al pol

Disset anys; neta, endressada, modesta, trevalladora:

tant serveix per ser senyora com serveix per fer de criada.

Simpática y vergonyosa; tant elegant com senzilla; la modestia en sos ulls brilla que la fá ser mes hermosa.

Blanca com la neu que cau; pura com lo blau del cel; brillosa com un estel; graciosa... que tot li escau.

No es d' aquelles tafaneras que s' aturan al replá; sola pe 'ls carrers, no hi vá; ni s' mira per las vidrieras.

Estar-se á casa es sa dèria; sols se mou per ná á la font; may pregunta, sols respón; Es callada, quieta y séria.

Del trevall dessóta 'l jóu sempre la contemplo á solas ó bé fregant las rajolas ó tirant aygua del póu, ó rentant plats, plegant llits; ó la trovo en molts instants ab l' espolsadó entre mans ó bé ab l' agulla entre dits.

Una noya aixís convé á qualsevol fill de mare...

Un lector.—M' hi casaria desd' are pe 'l retrato.—

Jo.

—Jo també.

PEPET DEL CARRIL.

DE MAGRE

D a hi torném á ser.

La Quaresma atipa á molts, y lo qu' es á mí, francament, no m' atipa gens.

Al contrari; sempre 'm deixa ab gana.

Lo menjar de magre reventa á la major part dels cristiáns, y jo, á fé de cristià, trovo que no n' hi ha per tant, vaja.

Hi estich tant fet...

Tot es l' acostumarshi ab las cosas.

Com que may he menjat gayre gras, (mal m' está 'l dirho) trovo que 'l menjar de magre es un menjar molt corrent y fins arriyo á dir que si no fos lo peix (qui diu bacallá, llús de pobre, etc., etc.) no sabria pas que menjar.

Potser no menjaría res més.

Com que la patrona no duria rés més á taula...

Es tant espinosa com vulgin la temporada aquesta; pero, *amigu*, no hi há peixos sens' espinas.

Es dir; ja n' hi han; sino que no son de la familia que frequenta la cuyna de casa.

Lo que 'm vindria de nou fora una temporada de gras...

Que la carn anés á dojo.

Aixís sí.

Pero... ¿de magre?.. ¡Si tot l' any hi menjo!

Alló de la butlla, ni menos la necessito.

No perilla que pequi per culpa de la dispesera.

Es una dona que hi té molt cuydado, ja 'ls ho dich, en infrinjr los namaments de la Iglesia.

Casi massa...

Si per una cosa m' agrada es per l' interés que 's prén en que no 'm condempni.

Ni als de la séva familia s' hi mira tant: prova d' aixó que l' any passat vaig notar que la séva filla escurava l' os d' una costella tal día com lo divendres Sant, mentres jo no m' entenia de feyna ab un morro de bacallá d' Islandia més estellós que la llenya de pi bört.

Ja vehuen si m' estima.

En aquet punt 's cuyda més de mí que de la noya...

Aquest any diu que prepara unas cassoladas de bacallá ab such que hi cantarán 'ls ángels.

Diu que alternarém ab bacallá bullit, á la llauna y fet ab bunyols, per variar.

Es lo que fem sempre.

No es que m' agradi 'l bacallá, no; pero ab sis anys de carrera que 'l tracto m' he arriyat á fer cárrech qu' es la méva menja y m' he convençut de que, are com are, no menjaría altra cosa, si digués que no 'n vull.

Com qu' es l' únich entrant que m' entra al cos cada día.

Per lo tant, jo no noto 'l més petit cambi, ni rés de novetat durant aquets 40 días comparats ab 'ls resants del any.

Pe 'l coll m' hi passa lo de sempre...

¡¡¡Bacallá!!!

Alguna arengada de més á més 'ls diumenjes, com á extraordinari, fins á Pasqua.

Velsiaqui.

Per lo mateix 'ls torno á dir que 'l menjar de magre no se 'm posa gens malament...

(Ni gens bé tampoch.)

J. BARBANY.

LES GESTES DEL COMTE NYIGO

(Poema humoristich)

Continuació del cant primer

VII

Dalt la torre pujá del homenatge,
é adressantse al alarb; qu' estava fóra
—Digas joh gos muslim! lo teu missatge;
va cridarli lo Comte ab veu sonora
—Mi senyor —feu l' alarb— lo méu llinatge
es noble, y ma noblesa n' es penyora..
¡Soch lléal! ¡Deixaume entrar, que 'l temps signa aygual
ó al menys, si haig d' está assí daume un paraygual!

VIII

Va deixarli lo Comte, franca entrada
é l' alarb un cop dins, aixís va dirli:
—De 'n Mamets-ben-Hacsum, porto embaixada
consistent, mai senyor, en exigirli
que com tribut de pau, me 'n sia dada
una qüartera d' or; dech advertirli
que si acás lo sort fá, com á centelles
vindrán é us deixarém tots sens' orelles!

IX

—¡Mil diables! que ho feu fort digué lo Comte.
—No hi ha més; sóm aixís...

—¿Y qui t' envia?

—En Mamets-ben-Hacsum, capdill que compta
ab quàtrecent valents; si al rompre 'l dia
no soch al campament, portantli 'l compte,
seguít de llurs cavalls é *infanteria*;
vindrá ell mateix assi, per les *dobletes*
é farà de les pells vostres *tiretes*...

X

—¿Y si t' digués que jo, no puch donarles?
—Hó sabrá Ben-Hacsum é al cap d' una hora
ell mateix asi dalt, vindrá á buscarles...
¿Me 'n vaig?

—Espera un xich...

(*Per la comtesa*) (joh *Llucial*... ¡plora!
¡Pobre Comtesa!... ¡Si..!) Vaig á contarles
esperat un moment... ¡Oh sort traydora!
¡Una qüartera d' or! ¡Ah cors de hienal!
¡M deixaréu mes net qu' una *patena*!

XI

Eren tres quarts de deu é á cops de tralla,
la falda del turó, un burret baixava;
¡Una quartera d' or com una malla,
amagada als sarrións, 'l ruch portava!
Lo misatjer alarb *Aben-Abdalla*
del morral agafat, l' ase menava...
¡Entant del Comte Nyigo 'ls ulls ploraven
despedintse de l' or que li robaven!...

XII

A dintre del Castell, pe 'l plor encesa,
sanglotant ab furor, desesperada
s' estava dins llur cambra la Comtesa
tan plena de despit, tan enutjada,
que pegant colps de puny á una arquimesa
exclamava cridant —¡Mala negada!
¡Lo Comte es un cobart! ¡es un *gallina*!
si jo fembra no fós ¡quina *tunyina*!

Seguirá.

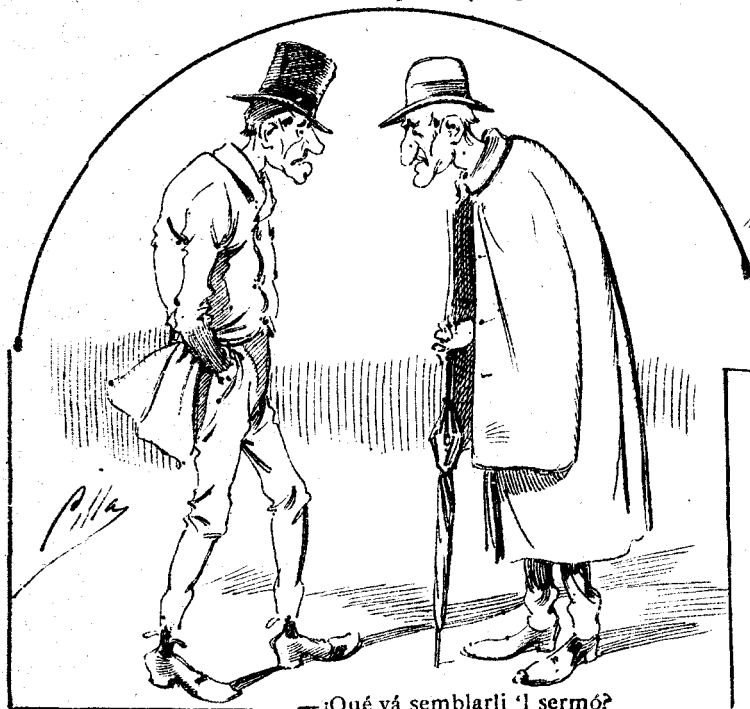
QUARESMA

—Per cumplir lo que Deu mana
no hi ha més, dejunarem
—Si hem de fé aquest sacrifici
crech que may engreixarem.

De menjar ja hi perdut l' esma;
per mi tot l' any es Quaresma.

—¿Qué vá semblarli 'l sermó?
—Oh, va ser cosa divina
—No podem menjar capó....
—Farém ús de la sardina
per dejunar, don Menció.

A las 40 horas sempre m' hi porto la teca.
140 horas sense menjar no podria resistirlas!

LA TOMASA
DOS VIUDOS

—Si 'm vulgués, guapa *jamona*
'm casaría de nou
—Gracias *joven*, soch viudeta
y ab lo gosset... ja 'n tinch prou.

L' hora d' esmorsar

or!

—*Mánechs.*

—Puja morté y trossos.

—¡Noy!

—¡Voy!

—Rajólas y ciment.

—Noy: pitxolins y 'l plom.

—¿Que no vens?

—¡Encare no!

—Cuyta.

—*Brillu.*

Nang... nang...

—Noy.

Nang.

—*Voy.*

—Nang... nang... nang...

—Sis, set... vuyt.

—¡Que no pujas!

—¡No!! que son las vuyt. A esmorsar.

Y, ¡patatum! de l' alsada del primer pís, ahont se trobava 'l noy treginant demunt son cap, un cabás plé de trossos pe 'l fadri que feya obra en los revoltóns del terrat, van fent *gimnástica* per l' espay, fins á tocar terra.

Son las vuit, hora d' esmorsar, y 'l manobra no admet rahons.

Al moment, com en una comedia de mágica, comensan á surtir personatjes per tot' arreu. Totas las *aberturas* de l' obra donan pas á paletas y manobras de distintas edats. Los mes atrevits, baixan per la corda de la curriola, á riscos de caurer, y quedar ab lo cap mes xafat que las aréngadas que empresonadas entre llescas de pá portan la majoria dels feynayres per esmorsar.

Tot cantant, xiulant ó rundingant, per fi s' assentan, formant corro al voltant de quatre trossos de *cabiró* que créman, y serveixen per escalfar part de la minestra que dona vida y foras á aquells sers que passen sa existencia com los llengardaixos, enfilats per parets y pals.

Tots menjan, en un principi sens dir res, mes al cap de poca estona tothom hi procura dirhi la seva.

Escoltemlos.

—¿Y donchs, Saldoni, com estém de vintivuyts?

—¡*Malu noy, malu!* Cada día vaig conventcentme, que, qui te pá se l' guarda per fer sopas.

—¡Sempre sumiqueu! Vos ray que teniu una filla mes *salau* qu' un duro en pesa.

—Si... si... ja fa tres setmanas que no *farga* y *endrapa* mes que cap mal grá.

—Si me la doneu m' hi caso.

—¿Qui? ¡Tú! ¡Cá barret! ¡Ja estarías fresch, com hi ha mon! Sempre darrera de *sarauts* y *trayatus*... jo 't flich!

—¿Qu' es penseu que tothom es com vos, que mes vos estimeu un xavo qu' un gust?

—¿Sabs que diu lo ditxo? "Qui mira endevant enerra no cáu."

—També n' hi ha un altre que diu: "Qui fa avuy farà demá."

—Bueno, donchs... *Flate de la Virgen* y no corras.

—"Per un gust cent lliuras."

—"Al fondo del sach se troban las engrunas."

—"No hi ha mal que cent anys duri."

—"Ja t' ho dirán de missas."

—¡Ja, ja, ja!

Una riallada franca com la que mes, termina la pluja d' adagis dels dos contrincants, que, cada día á l' hora d' esmorsar están en guerra amistosa, ab gran contento dels companys qu' escoltan entre caixalada y trago.

Quan uns acaban altres comensan. Mitxa hora sols tenen per esmorsar, y ab tot, vegadas hi ha, que, de paraula en paraula dona tals vols la conversació que 's comensa contant las horas que d' un cap de día al altre treballan los cotxeros del tram-vía, y acaban parlant de la guerra d' Africa.

Los dillúns, mes que may, es quan hi ha tela llarga: tothom ansia explicar las emocions del diumenje.

Lo cas mes sencill, lo relato mes efímero, es escoltat ab suma atenció, procurant no perdre un sol mot, y, fent al *orador* mil preguntas per aclarir mes lo cas y convencers de la realitat de lo que s' explica.

En aquet moment te la paraula un manobre, xicot gamarús y tonto, segóns parer de sos companys: tot donant fi á un crostó de pá sucat ab oli, y petonejant la *bota*, procura donar forma comprensible á sa oratoria, per referir l' argument de la comedia que va anar á veurer lo diumenje passat.

—Donchs, sí, (diu) surt un tros de jardí molt *cayo*, tot carregat de testos y una senyora molt lluenta s' exclama en castellá dient: *ca no viena al caspero*. Després... calan foch al castell y surt un *capitá de Condas*, agafa la *damera* pe 'l coll, y se l' endú á lá montanya.

Un cop allí surt l' estudiant y un altre que fa riure molt... y al cap d' una bella estona que tots enrahonan, se 'n van á Barcelona al palacio del Gobernador. Allí l' agafan y li tallan lo cap; sino que abans de tallarli, son pare, qu' es en Bernat, li canta una cansó porque fugi. Aquell que fa riurer molt, no surt mes, pero, com que va á caball d' un burro, y al capitá de Condes me 'l matan... s' acaba la funció.

—Pero ¿com ne diuen d' aquesta comedia?

—*D. Cuan Serrallonga y los Bendidos en las Lluquerías.*

—¿Serrallonga? Ja li vist exclama un morterayre: aixó no es res. Veyesheu la *Flort d' un día*. ¡Alló es bó! Allí veuriau com s' explican sense embuts, y tots vestits de senyors mudats.

—¡*La fló del día!* pst: fá 'l curriolayre, aixó no té solta. Moltes paraulas pero pochets fets. *D. Cuan Tanorriu, D. Cuan Tanorriu*, es lo millor de tot. Allí veureu un home valent y decidit. Ell mateix ja ho diu:

Yo á los pelacios baqué,
yo los témplos escaló
y en todas partes degí
memoria marga de yó.

Es la comedia de *treyato* que mes m' agrada. Cada any, per poch que 's pugui, no falto ab la dona de casa y la canalla, á véuren un tros, maldament siga comprant unas *salidas*.

Aixís va passant lo temps y acabantse, sino la gana, la *minestra*, l' obrer que aixeca casas pe 'l ben-estar dels demés y per guanyarse las quatre caixaladas que li donan vida y esforços per tornar á la *taleya*. Un cop tocan dos quarts de nou, hora que reclama altra volta al fey-

nayre que, treyentse la nyonya del damunt, emprèn la tasca ab l'esperansa de que trasant, trasant, trobará las dotze... y finalment lo cap de la setmana; lo dissapte, díadels *llubins* per mantenir la familia, la generació que puja, lo goig del trevallador.

¡Lo trevallador! Es dir, lo ser que mes caracteriza la terra dels *setze jutjes*, lo soldat mes valent en la batalla de la vida, lo cor mes noble y expansiu—en una paraula—¡L' honra de Catalunya!

LLUÍS MILLÀ.

BRINDIS

Llegits ab gran aplauso en lo banquet del 11 Febrer de 1891, organísat per lo Comité Federalista de Barcelona.

Federals, en eixa festa
que en memòria celebrém
d' una colossal conquesta,
amunt copas, y brindém.

Per lo gran aniversari
del triomf, que fou honrat,
y que Espanya va trovarhi
un grahó de goig preuhat;
pel desitj del que tornarhi
vol, cercant la llibertat;
per la dolsa benhauransa
que al recort d' alló trovém
dém al cor rulls de bonansa
y brindém.

Per l' abrás que ab goig nos lliga
ab carinyo fraternal
al que nostre germá siga
prop la mare federal.
Per aquella gran fatiga
en tombar l' urch senyorial
que en lo temps d' absolutisme
en fulls d' historia trovém
com horrorós negre abisme,
brindém.

Per la patria engrellonada
que ab lo jou, pobra 's consúm;
per aquell que ab má llensada
dant sa sanch la torni llúm
com va sé un jorn, adorada
per lley santa y per costum.
Pel qui ho logri y la llibertat
d' esclavatge que befém....
sols per ell lo goig despertí
y brindém.

* Per la dolsa recordansa
d' aquell díja tant dítxos
en que 'l cel de la bonansa
soleyava un camp verdós
hont rondava l' esperansa
fent d' Espanya un munt de flós;
per jornada tant gloriosa
que enardits tots recordém,
á la copa la má closa
y brindém.

Per lo gran federalista
fill de poble amant del mall,
per lo il·lustre economista
Don Francisco Pi y Margall;
per aquest que fa realista

tot lo qu' es costós trevall,
brindém tots ab fé sencera
boy cridant, sense pará,
que 'l que porta tal bandera
deu brindá.

Per la propera victòria
de la causa que seguím,
per la ja passada glòria,
per la que avuy persegüim,
per l' enteresa notòria
que en alcansarla tením,
per la salvació del poble
que la vida li debém,
brindém tots ab arranch noble,
si, brindém.

Més, per tots los que ab descaro
han trencat la voluntat
d' aquest poble, qu' es avaro
ab rahó, del dret sagrat.
Per aquells que sens reparo
brutalment fins han robat,
y també pels que atropellan
al pacífich ciutadà,
per aquets... ¡com no s' estellan!
per aquets... hem de xiulá!

A.

EPIGRAMAS

Comprá en Pere un bonich meló á la plassa
y resultá dolent com carabassa:
'n prengué un que per lleig ningú 'l volía,
y 'l va trovar més dols que malvasía.
Per xó 'n Perico diu quan aixó explica:
—¡Fieuse 'n de la noya qu' es bonica!

FRANCÉSCH MARULL.

La dona de 'n Riu, ha dat
á llúm un xicot molt maco,
y en Segimón á n' en Paco
(qu' es un jove algo esquilat)
sense saber lo que 's díu
conta, fent mitja riatlleta,
que sa amiga Esperanseta
(la partera) ha fet un Riu.

—Jo 'm dich Rich, y may me sobra
ni un sol ral, per mon fatich!—
—¡Oh irrisió, siguent tant pobre
ja es un mal lo dirse Rich!

DOCTOR GERONI.

LA BENEYTONA

SONET

Te diners, uns trenta anys y mala fatxa;
s' ha conservat soltera fins la fetxa,
y explica que l' Amor son cor no fletxa,
deixantla en paus ab Deu sense cap tatxa.

De las monjas fa temps qu' es amigatxa;
las visita sovint tapada y quetxa,
portantlos certs peixets qu' ella escabetxa,
llangonissas, formatjes, y granatxa.

Lo freqüentar convents es sa gran dítxa,
y ab monjas y hermanitas s' encapritxa,
rebert sas oracions tranquila y motxa.

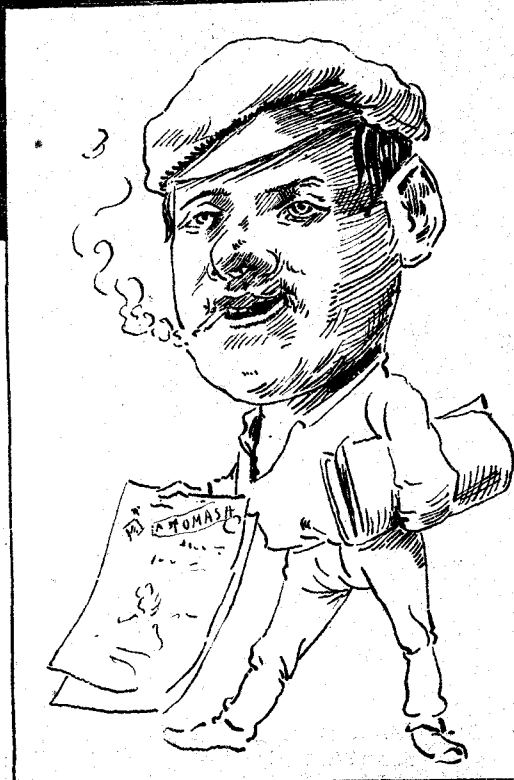
Per ellas sa rendeta desembotxa,
mes no veu la beneyta animalutxa
com se 'n riu la gent trutxa de caputxa.

A. ROSSELL.

Epigrama

—¿Fumas? digué en Melitó
al amich Joseph Bellaca.
—Si; pero, en' questa hora, no.
—Bé, aixó ray; tréu la petaca:
ja faré un cigarro jo.

S. FÀBREGAS CASANOVAS.

Un
un q
un p
un t
y un
per t

ptxero, un camarer,
ven periódichs varis,
traste de lloguer
ago verdader
ie te deu rals diaris
nosa pel carrer.

Algúns joves tendres de la Congregació de San Lluís Gonzaga han sigut expulsats de dita Institució per haver comés lo *gros crim* d'assistir al ball de trajos del Círcul Artístich, perquè, segóns lo Pare Fiter, anar en certes reunions hont

s'hi fomentan totes las passions dolentas baix l'hàbit de la decència, es un pecat horrorós.

Molt be Pare... dallonsas; aquets jovenets se pensan que religió y ball es tota una mateixa cosa. Igual que las pollas que al diumenge al dematí van á missa á Sant Jaume y al vespre totes escotadas al Liceo.

¿Semos ó no somos?

Y vostès, senyors del Círcul Artístich tingan present l'*obsequi del desfacedor de entuertos* y després de haverlos tractat ab tanta benevolencia, nómbrintlo Soci honorari, ab ensenyansa gratuita d'art y cultura.

Hem tingut lo gust de veurer un busto d'árabe, prés del natural, obra del jove senyor Fàbregas, deixeble del infortunat escultor don Rossendo Nobas, que revela felissas disposicions en son autor y fa concebir magníficas esperansas.

Aixó 'ns mou á alentarlo en lo camí que ha emprés, ben segurs de que ab la afició constant á l'estudi, lo jove en qüestió anirà lluny.

Lo Nunci, no 'l que fá cridas, sino 'l Nunci de S. S., á Madrid, vá estar á punt d'esser víctima tal vegada d'algún atentat, pero la policia detingué al delinquent abans que pogués sortir ab la séva.

Ara 'l primer ha demanat al jutjat que no 's molesti al agresor.

Aquest segueix las paraulas de Deu que morint á la creu digué: Perdonau-los Senyor, que no saben lo que 's fan.

Lo Govern francès ha disposat que desde primers de Mars cursin en aquella Nació las monedas espanyolas d'or sense cap descompte, es á dir ab tot son valor.

¡Oh, quin honor!

Mes val aixó que una garrotada.

En las eleccions per Senadors han sortit 118 conservadors y 32 liberals, triomfant 1 sol republicà y 2 carlins.

Alsa, alsa; vagin fent, ara que tenen la paella pel mànec. Pero alerta á cremarse 'ls dits ab alguna espurna.

Perque l'oli es rubent.

Per descansar de las *grans* fatigas politicas y al mateix temps per *meditar* l'actitut que deu adoptar en lo successiu, en Martos farà un viatge á Pau (Fransa.)

En quant á lo del descans es passador, pero que don Cristino per meditar vagi tant lluny... no ho sé; 'm sembla que tot aixó fá olor de Ruiz Zorrilla.

¿Que no hi han llochs solitaris á Madrid?

A Madrid han agafat á un *caco* que 's dedicava á robar caspas y sobretodos.

Al ser detingut s'emportava l'abric y 'l barret d'un alt empleat del Ministeri de Foment.

Que 'l proposin per diputat á aquest mestre perque *alsaria* las actas ab molta facilitat.

En Castelar está molt disgustat per la derrota que ha sofert á Huesca en las eleccions de senadors lo seu amic Abarzuza.

Y donchs don Emilio, ¿hont es aquell partit possibilista tan *portentós*?

Ara resulta que ni en Padlewski ha mort pels llops en uns boscos de Viena, ni Jak el destripador ha sigut agafat á Lóndres.

¿Com jo ho dich que hi han *reporters* que ab l'afany de dar noticias de sensació, escriuhen cada bola que canta 'l misteri!...

Sabém que han sigut denunciats los periódichs: *El Eco possibilista*, de Manresa y *Lo crit d'Espanya* de Barcelona.

Molt sentim l'entrebanch dels dos colegas, á quins desitgem *cristiana* resignació y que surtin bé del pas.

Ha mort á Sallent, sa vila natal, l'intelligent periodista y ferm republicà don Victor Ferrer á la flor de sa edat; 34 anys.

Al morí deixa á sa estimada esposa y tres fills sens amparo ni protecció de ningú.

La redacció de LA TOMASA s'associa de cor al sentiment que ha causat tant sensible pèrdua á sa atribulada familia y amichs, de quals últims nos honravam al serho.

(E. P. D.)

Per oblit involuntari, vam deixar de consignar en lo número passat que la *Mater Dolorosa* de Nobas, qu'anava insertada en la plana 94 era còpia d'una preciosa fotografia del reputat artista senyor Torija.

A cada hù lo que siga seu.

Desde últims de la setmana passada está malalt d'alguna gravetat, víctima d'una pulmonia, nostre colaborador artístich, lo reputat dibuixant don Lluís Labarta.

Inútil creyém dir que desitjem son prompte restabliment.

No ho créch

Sabs que t'estimo, sabs que t'adorno,
sabs qu'ets ma vida, mon frenesí,
sabs bella nina, qu'ets ma alegria,
mon daurat somni, mon serafí.

Sabs que si canto ab tu sols penso,
sabs que si ballo, me crech també
entre mos brassos á tu tenirte
y que llavors, apreto bé,

Sabs que ton pare va dirme un dia
que sens tardansa, meva serás
quan l'hora arribi, que 'l dit no 'm mami
y sol me tregui, los mochs del nás.

Sabs que no fumo, sabs que no jugo,
que no rumbejo, sabs que no béch
y no 'm envías, may una pela?...
podrás aymarme, mes jo no ho créch.

AMADEO.

—Per vosté, nena, aniria
á peu coix del mon al fi,
—Que haig de contestarli tia?
—No digas res, y sem via
cap á casa 'l Mallorquí.—

PRINCIPAL

Brillantment inaugurarà sas funcions la companyia que anunciarem, habent obtingut tots los artistes entusiastas aplausos.

Entre altrás obras hem vist la bonica comedia de don Miquel Echegaray *En plena luna de miel*, en la que la senyora Alverá brodá, si aixis pot dirse, lo difícil personatge de Ruperta, secundantla ab acert lo senyor Peña y demés artistes.

Lo senyor Cerbón ha sigut extraordinariament aplaudit en lo tio de *Ya somos tres* en que fentnos recordar al malhaurat actor Zamacois, imita als eminents actors espanyols Vico, Mario y Berges.

La senyoreta Montes en *Los zangolotinos* demostrá ser la primera tiple de sarzuela cómica que avuy día posehim, habéntseli fet repetir per tres vegadas la preciosa jota que canta ab sens igual maestría.

Lo senyor Riquelme en lo personatge *Julito* 'ns probá ser un galán cómic de *punta* del que esperém 'ns farà passar ratos deliciosos.

La representació de *Las doce y media... sereno* fou motiu per ratificar lo bon concepte en que teniam al senyor Cerbón, puig 'ns feu un *baylari* que resultá de *punta*. Nostre aplauso. Molt bé l'acompanyaren la senyoreta Montes y lo senyor Riquelme.

La bonica comedia *Las cuatro esquinas* fou extraordinariament aplaudida per la inmillorable execució obtinguda confiada á la senyora Alverá, sa filla senyoreta Nestosa y los senyors Valero y Peña. Al final tingué que aixecarse lo teló quatre vegadas consecutivas.

La *casi* debutanta en la escena, senyoreta Nestosa li vaticiném un brillant porvenir si persevera en sos estudis ab la mateixa discreció que 'n feu gala ab lo important personatge que li fou confiat. Es de la *fusta* de las bonas actrius.

LICEO

Divendres passat no hi hagué funció á fi de donar lloch á l'ensait general de l'apoteosis del *gran ball*: *Rodope*, al que s'aplassá son estreno definitivament pera lo dissapete, pero vingué lo tal día y en los cartells s'hi adicioná una tireta ab lletra microscópica anunciant que encare no podia ferse y que 's tornaría l'import á qui no 's conformés, pero los que ho reclamaren se 'ls digué *navanjas*.

L'endemá diumenje, á la tarde, se 'n feu un fragment de *apoteosis* y resultá un *canard*, molt digne del grandíós ball y *responso* que la setmana passada vaticinarem se li cantés.

Se 'ns ha dit que la Empresa tracta de retirarlo y tornar á portar ópera.

CIRCO BARCELONÉS

Pera dissapte s'anuncia la inauguració d'una nova empresa la qual ha contractat una companyia cómic-hírica, figuranthi en ella la sens rival Conxa Martínez (artista creadora del protagonista de *Caramelo* y *«Angelita»* de *Chateau Margaux*), además de los senyors Sánchez de Mula,

Pozac y Ramos, artistas dels que 'n tenim molts bons informes.

Celebrarém que tals elements fassin reviuirer aquest elegant teatro.

ROMEA

Continua donant entradas lo bonich drama de Pitarrá: *La rondalla del infern*, quals cartells que l'anuncian van adornats ab un dibuix representant la escena capdalt horripilant de l'obra ó sia una *dona rostida* dintre un escalfa-panxas.

Dilluns passat feu son benefici l'aplaudit actor senyor Pinós ab *Lo timbal del Bruch*, obra resuscitada, y l'estreno d'una pessa del senyor Pous, titulada: *Fugint de la dona*.

Pera dilluns vinent s'anuncia lo benefici de donya Adela Clemente ab lo drama de Gaícia Gutiérrez: *El Trovador* y la paródia de Pitarrá *Lo cantador*.

¿Y La gran idea, quan se fa?

NOVEDATS

Avuy dijous deu tenir lloch l'estreno del drama sacro de gran espectacle: *Magdalena*, original del senyor Ferrer y Codina.

Lo benefici del senyor Goula va proporcionar un semiplé en aquest colisseu. No escassejaren aplausos ni regalos.

Pera dilluns s'anuncia lo de la primera actriu de carácter donya Concepció Palá, ab: *Sogra y Nora*, *Tants caps tants barrets* y concert. Dadas las simpatias que ha sabut captarse dita aplaudida actriu y lo escullit del programa, no duptém de que 's veurá molt concorregut en dita vetllada, lo elegant teatro del Passeig de Gracia.

CATALUNYA

Ab verdader deliri per nostre públich debutá la nova companyia cómic-hírica dirigida per lo popular Julio Ruiz conegut ja de nosaltres per haver alternat fa deu ó dotze anys en alguns personatjes que interpretava lo célebre malhaurat Arderius.

En *Chateau Margaux* debutá la tiple senyoreta Ferrer qui se feu aplaudir en la *Angelita*, personatge difícil y molt aventurat per guardarsen gran recort de la rival Martínez. Lo senyor Sanjuán en lo *semi-galleg* rem exagerat.

Ab *Filippo* debutá lo senyor Ruiz que en lo tras aquest juguet se 'ns presentá com á actor, cantant, baylar, ventrílocuo, pianista, copólogo, etc., etc., y en totes aqueixas *esferas* logrará ser aplaudit, captantse per complert las simpatias del públich.

En *La Diva* la senyoreta González demostrá estar afectada, no brillant degudament en la protagonista. Lo tant popular schotisch passá poch menos que desaparerebut á causa de que los senyors Sanjuán y Muñoz se permeteren allargar los versos, resultant tot lo cant compás. Fou una llibertat artística de molt mal gust y que casi tota la concurrencia censurá y 'ns permetérém indicar á dits artistes que si volen obtenir las simpatias del públich catalá, no abusin de sa condescendencia.

En *Los trasnochadores* lo senyor Ruiz estigué á sus anchas interpretant un borratxo que no *habia más que pedir*. Se comprén que n'ha fet un estudi del natural.

Posteriorment hem vist *«Como está la sociedad»*, que apesar de ser una de las més xispejantas sarzuelas cómicas, no agradá gens. Los carboneros cantanthi lo Sr. Ruiz estigué infernal, are en quan al declamat potsé feu riure massa. Lo senyoreta Gonzalez equivocant per complert sa *toilette*, puig en lloch de presentar una senyora ridicula, la vestí ab tal luxo, que semblava una *cantaora* flamenca.

TÍVOLI

Las campanas de Carrión y *Los zangolotinos* son las obras destinadas pera lo debut de la companyia que dirigida per lo senyor Bosch actuará en aquest teatro.

Ademés dels artistes que ja anunciarem s' han contractat a las senyoras Leida y Lorán y los senyors Sala-Julien, Flaquer, Bassols y Castillo.

Prepara la empresa obras novas y reproduccions de altras tan notables com lo *Giroflé-Giroflá*, de Lecocq, posada en escena ab l' aparato qu' es peculiar en la empresa Elias.

CALVO VICO

A jutjar per l' éxit del passat diumenje no será aventurat lo vaticinar un bon resultat artístich y pecuniari en la present temporada.

Los actors foren aplaudits varias vegadas durant lo trascurso de la representació *El cuchillo de plata*.

Lo nou juguet: *Vermouth matrimonial*, fou del agrado del públich, celebrant sos xistes y sent al final cridat son autor, que com ja diguerem es nostre amich lo senyor M. Riusec. En la execució se distinxiren los senyors Buixens y Millá.

Pera lo próxim diumenje se prepara lo drama sacro: *Pas-sió y mort de Nostre Senyor Jesucrist*.

Plens en perspectiva.

UN CÒMIC RETIRAT.

DE LA FONT GROGA AL PARNÁS

VIATJE LITERARI, CRÍTICH, HUMORÍSTICH Y ANALÍTICH SENSE ORDRE NI COMPÁS.

CAPÍTUL SET.

Interior de la taberna de Apolo, *un clavo saca otro clavo*, tipos que topan Las hassanyas de 'n Perico. Caminéim altra vegada.

Tant punt del temple de Baco traspasarem lo llindar ab lo desitj de trobar un *antídoto* al tabaco,

Ja 'ns vam veure penedits; puig era la concurrencia d' aquell antre de *licencia*, *licenciosa* en tots sentits.

Las conversas inseguras, extravagantas las fatxas, las ideas tan borratxas com borratxas las figuras.

Enrogalladas las veus los trajos espallifats, los cervells equilotats y 'l *bon gust* sens cap ni peus.

Allí 'l curiós no hi trobava res noble digne y poètic; era 'l patriotisme ètich y l' amor agonitsava.

Allí sa esperansa tota posaba l' home mesquí en vuidar grans gots de vi sense deixar-ne una gota.

Allí l' humana *raho* tenint por de la *locura* s' amagava com la fura á dintre d' un barraló.

Y encare que allí tots reyan llástima á lo cor donavan, y cants y crits s' escoltavan que erisar los cabells feyan.

Puig lo baf d' aquella coba

plena de barrals y bots portava á los llabis mots que sols l' idiotisme troba.

Y en fi, allí la dignitat lo seu patibul tenia, ¡Imperaba la Anarquia ab tota sa magestat!

Per molt repugnant que 'ns fos alternar ab semblant gent, sent lo perill eminent no ferem l' escrupulós.

Y apartantnos de tabolas, xarramentas y rahons, per falta d' altres sillons escullirem dos bujolas. Y una vegada assentats lograreim no sens obstacle que atengués lo *tabernacle* las nostras necessitats.

—¿Que falta?—Rom natural, com mes fort sigui millor! es per curar al senyor que un cigarro l' hi ha fet mal.

—Aquí 'm tenen tot seguit— y al cap d' un' hora d' espera va portarnos un rom qu' era esperit de ví tenyit.

—¡Apa! un glop Pere, al moment!

—Tant sols de mirarlo peno...

—¿Per qué?—Perque aixós veneno y no dols, per mes torment.

—¡Millor!—¿Qué dius?—Qué l' alabo si es aixís, ¡vos curaréu!

—¿Morintme?—No, no, bebéu ¡Un clavo saca otro clavo!

—No t' entench...—Prou parlo clar si os causa un tòsich dolor, un altre tòsich més fort no hi ha dupte os pot curar.

—Ja te hi dit un' altre cop que tens bromas poch distretas...

—*Vaja, gueto dels poetas* calléu, y bebéu-ne un glop.

Que si bé burla pareix lo que hi dit, te rahó fundada, miréus, á mi, una vegada trobantme en un cas mateix,

per més que 'ls causava pena (creyentse que obravan just) per curarme d' un disgust, me blabejaren l' esquena.

—¿Y curares?—Tot seguit, com que 'l dolor material pujava mes que 'l moral, donguí 'l moral al oblit.

—Donchs vejám si será cert.

—Bebéu y arruféu lo nás.

—¡Rellampi! si aixó es aygua rás!

—Malaguanyat 'l que 's pert,

—¿Que tal?—La tripa se 'm crema.

—Y 'l cap?—Mitj desemboyrat?

—¡Are neguéu la *vritat* cáustica del meu sistema!

JOSEPH M.ª CODOLOSA.

Seguirá lo capítul.

PINYOLS

—¿Es vritat senyor Parera que la filla d' en Pancrás, tingué un nen, sentne soltera?

—Es molt cert: lo tingué al brás quan ne feya de ninyera.

Los joves que portan guants —deya l' Emilia á n' en Prats— per poch que 'ls miri las mans veig si 'ls tenen ben posats.

ROSSENDO PONS.

Telegramas

Tánger, 16 Febrer.—Los naturals del Riff, compran fusells Winchester y 'ls pagan bé.

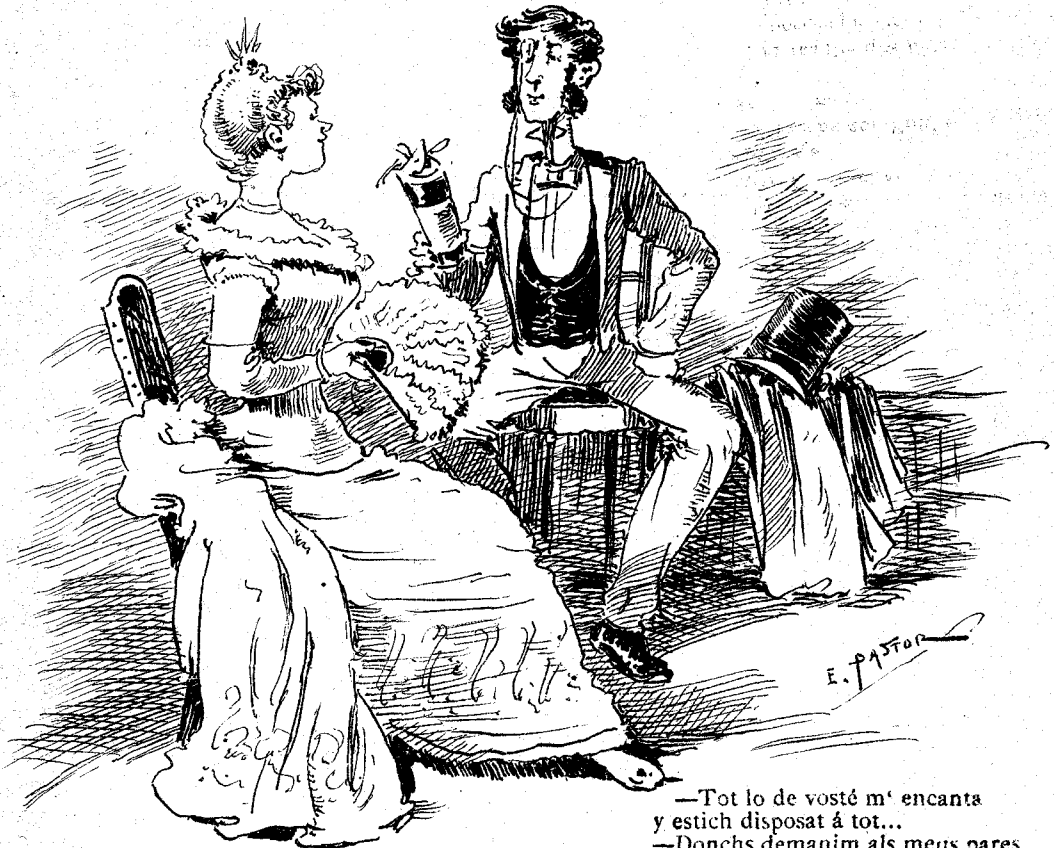
Segurament servirán per cassar soldats espanyols ja que 'l Govern no s' hi oposa.

PAT-XORRA

LITOGRAFÍA DE RIBERA Y ESTANY

Redacció y Administració de LA TOMASA
Sant Ramón, 5.—BARCELONA

UN PRETENDENT

—Tot lo de vosté m' encanta
y estich disposat á tot...
—Donchs demanim als meus pares.
—(Lo que jo vull es el dot.)—

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA PÉRDUA

Una senyora *Total* y de estatura molt cinch (doble), va perdreir ahir al desembarcar d' un vapor procedent d' *Hu-dos-tres-quatre* una *tersa-quarta* botonadura d' or. La persona que la torni á donya *Prima-quinta* Rodó, carrer del Comers, 6, se li darà bona gratificació.

NOY ROS.

ACENTIGRAFO

A *Tot* ahir va marxá lo meu amic don *Total*, pro segons diu en *Marsal*, ningú sab quan tornarà.

V. PADRÓ.

ANÁGRAMA

Un *tot* me va robar una *tot* que tenia, y un *Sánchez* lo va agafar y 'l portá á l' alcaldia.

PERET BOLADERES.

GEROGLIFICH

X
IIII
II
BIIII

F. CARRERAS.

LOGOGRIFO NUMERICU

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9—Carrer de Barcelona.
7 6 2 6 9 6 7 8—Nom de dona (dim.)
1 3 2 1 3 0 8—Població catalana.
4 3 2 6 2 8—Carrer de Barcelona.
1 2 3 5 8—En los cuartels.
4 8 7 8—Carrer de Barcelona.
4 6 7—Número.
5 6—Consonant.
3—Vocal.
3 2—Metall.
2 3 4—Beguda.
2 3 4 8—Capital Europea.
7 6 2 2 8—Part del Globo.
4 8 7 8 2 3—Població Catalana.
4 3 2 6 7—Personatge polítich.
2 3 4 8—Nom de dona.
7 8 5—En las botellas.
3 9—Animal.
6—Vocal.
8 9—Una carta.
4 8 2—Un abisme.
7 2 6 9—Número.
3 5 6 2 8—Espectacle teatral.
4 8 2 7 3 9—Personatge polítich.
5 8 5 6 2—Per escriurer.
5 6 2 6—Nom d' home.
5 3 5—Peiz.
7 6—Consonant.
4—

P. MORA GALLART.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—*Pau le-ta*.
Acentigrafo.—*Sop-i-Sop-a*.
Trenca-caps.—*Lo rei de la Sita*.
Fuga de vocals.—

*Passant un riu una nena
alsada un xich de fakkillas
trepitxá un granet d' arena,
y al alsá 'l peu per la pena
vaig veure sas pantorrillas.*

Diagonal.—*R o s i t a*

i O m a s a

R a M o n a

U r s u l a

C a m i L a

A m p a r O

Logogrifo numéric.—*Bordeta*.

LA TOMASA

PERIÓDIC FESTEJ, IL·LESTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre	150 ptes
Cuba y Puerto Rico id.	2 "
Extranjer id.	250 "
Número corrent.	010 "
atrasat.	020 "

NOTA.—Tota reclamació podrà dirigir-se á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5.

LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.
Lit. Barcelonesa. S. Ramón, 5.—Barç.